

Afdeling	: OCSW - Zorg & Participatie	B&W-voorstel: DJ-1315281
Naam opsteller voorstel	: Marie-Michèle Stokbroeks (0495-575846)	Zaaknummer: 1315275
Portefeuillehouder	: M.J. (Martijn) van den Heuvel Msc.	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Beleidskader Veranderopgave Inburgering.

Voorstel

Aan de raad voor te stellen:

1. In te stemmen met het Beleidskader Veranderopgave Inburgering;
2. Het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022, zoals vastgesteld in de raadsvergadering van november 2019, als bijlage aan het beleidskader toe te voegen;
3. Op basis van het Beleidskader Veranderopgave Inburgering binnen de daartoe beschikbaar gestelde middelen uitvoering te geven aan het nieuwe inburgeringsstelsel;
4. Indien de middelen ontoereikend zijn hiervoor de reserve inburgering en participatie van niet-Westerse allochtonen te benutten binnen de door de raad vastgestelde doeleinden in de nota reserves en voorzieningen van november 2020;
5. Per 01-01-2023 een nieuw actieplan integratie en participatie van statushouders door het college vast te stellen passend binnen het beleidskader en hierover de raad te informeren.

Inleiding

In de raadsvergadering van november 2019 is het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022 vastgesteld. Met dit plan borduurt de gemeente Weert voort op de successen van 2016 tot en met 2019 en lopen we vooruit op het nieuwe inburgeringsstelsel dat naar verwachting per 01-01-2022 in werking treedt. Op 01-12-2020 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het nieuwe stelsel. Vervolgens is aan het college van de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert een Startnotitie Veranderopgave Inburgering voorgelegd waarmee in december 2020 door het college van de gemeente Weert is ingestemd en waarover de raad is geïnformeerd. Zoals toegezegd in de Startnotitie is aansluitend door de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert gewerkt aan een Beleidskader. Het voorliggende Beleidskader is vormgegeven aan de

Weert, 22 maart 2021	S		B	W	W	W	W	W
				GG	MvdH	TG	WvE	PS
		akkoord						
		bespreken						

Soort besluit: Besluit college

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:
- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

Beslissing d.d.: 13 april 2021

Nummer: 22

De secretaris,

hand van een doelenboom waarin maatschappelijk effect en doelen worden beschreven. Een eerste uitwerking van de activiteiten en instrumenten om uitvoering te kunnen geven aan het beleid is als bijlage 1 aan het Beleidskader toegevoegd. Het lopende beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders past binnen het Beleidskader zoals voorligt en wordt derhalve als bijlage aan het Beleidskader toegevoegd.

Beoogd effect/doel

Met het Beleidskader Veranderopgave Inburgering wordt beoogd het maatschappelijk effect en doelen te benoemen en vast te stellen waarop onze inzet en die van de inburgeraar en andere (maatschappelijke) partners is gericht.

Argumenten

1.1. Het Beleidskader sluit aan bij het wetsvoorstel dat naar verwachting 01-01-2022 in werking treedt.

Met het wetsvoorstel wordt beoogd dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig meedoen, het liefst via betaald werk. Dit sluit aan bij de doelen zoals beschreven in het Beleidskader Veranderopgave Inburgering:

- Inburgeringsplichtigen bereiken het voor hen hoogst haalbare taalniveau en kennis van de Nederlandse maatschappij;
- in combinatie met gerichte inspanningen op participeren naar vermogen vanaf de start van het inburgeringstraject.

Om deze beleidsdoelen te bereiken zijn een tijdige start, snelheid, maatwerk, dualiteit en kwaliteit als subdoelen verder uitgewerkt in het Beleidskader.

1.2. Het Beleidskader sluit aan bij het regionaal Beleidsplan Sociaal Domein 2020 – 2023.

Om als inburgeringsplichtigen snel en volwaardig mee te kunnen doen, het liefst via betaald werk wordt inburgering in de gemeente gepositioneerd als onderdeel van het brede sociale domein. Dit maakt dat de nieuwe Wet Inburgering voor de gemeente Weert onderdeel is van het Beleidsplan Sociaal Domein 2020 – 2023 van de regio Midden-Limburg West. Dit Beleidsplan heeft als visie: 'Samen aan de slag met talent: iedereen telt mee, doet mee en draagt bij naar eigen vermogen'. Deze visie hanteren we ook binnen het Beleidskader Veranderopgave Inburgering.

1.3. Het Beleidskader schets de context van het nieuwe inburgeringsstelsel, waaronder de regievoering van de gemeenten.

In het huidige inburgeringsstelsel zijn de inburgeringsplichtigen zelf verantwoordelijk om invulling te geven aan de eigen inburgering, maar een groot deel van hen is daar onvoldoende toe in staat. Bovendien staat het stelsel te veel op zichzelf en mist het onder meer de aansluiting met participatie en onderwijs. Met de nieuwe Wet Inburgering voeren we als gemeente zelf de regie op de inburgering uit waardoor we de inburgering in het brede sociale domein kunnen beleggen en in samenhang oppakken met andere wet- en regelgeving zoals de Participatiewet, Wmo, Jeugdwet en schuldhulpverlening.

De gemeente voert regie door periodieke voortgangsgesprekken over de integrale aanpak met de inburgeringsplichtigen maar ook met de ketenpartners die betrokken zijn. Waar nodig brengt de gemeente partijen met elkaar in verbinding om af te stemmen en samen te werken.

1.4. Het Beleidskader bepaalt de samenwerking met andere gemeenten in de voorbereiding en uitvoering.

De samenwerking op schaal van de arbeidsmarktregio Midden-Limburg richt zich met name op kennisdeling in de voorbereidende fase. Met de gemeenten Cranendonck en Nederweert is een gezamenlijke inkoopstrategie in voorbereiding en zijn we voornemens

gezamenlijk een aanbesteding te doen. Daarnaast bereiden we met de gemeenten Cranendonck en Nederweert onderdelen uit het stelsel, zoals ontzorging, de participatiecomponent en de Module Arbeidsmarkt en Participatie gezamenlijk voor en waar van toegevoegde waarde zullen we deze onderdelen ook gezamenlijk gaan uitvoeren. Werk.Kom is als uitvoerende gezamenlijke partner nauw betrokken bij enkele van deze onderdelen.

1.5. Het Beleidskader schetst de verwachte omvang van de doelgroep met een inschatting van de aantallen per leerroute.

Wanneer de taakstelling van de eerste helft 2021 gelijk blijft aan de taakstelling van de tweede helft 2021 en dit aantal ook voor 2022 geldt zullen er 140 statushouders gehuisvest moeten gaan worden in 2022 in de gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert. Voor de gemeente Weert gaat het om een aantal van 78 statushouders. Naar verwachting is hiervan 50% van dit aantal meerderjarig en dus inburgeringsplichtig. De inburgeringsplichtigen worden op basis van een brede intake en leerbaarheidstoets ingedeeld in drie verschillende leerroutes, de B1-route, de Z-route en de Onderwijsroute¹. Ten aanzien van de verdeling van de inburgeraars over de verschillende leerroutes geeft het ministerie een verdeling aan van 15% Z-route; 60% B1-route en 25% onderwijsroute bij de trajecten voor statushouders. Omdat het volume per leerroute minimaal is, is samenwerking met andere gemeenten gewenst.

2.1. Het huidige beleids- en actieplan sluit aan bij het voorgestelde Beleidskader.

Met het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022 lopen we vooruit op het nieuwe inburgeringsstelsel. Met het beoogd effect van het huidige plan, zijnde zo vroeg mogelijk starten met het integratie- en participatieproces waarbij we streven naar een intensieve en integrale aanpak waarin we zoveel mogelijk trajecten duaal aanbieden, sluiten we naadloos aan bij het voorliggende Beleidskader. Een tussentijdse stand van zaken betreffende de kernactiviteiten van het plan is als bijlage 3 toegevoegd.

Vooruitlopend op het nieuwe stelsel hebben we als gemeente samen met de gemeenten Cranendonck en Nederweert uitvoering mogen geven aan twee pilots binnen de Veranderopgave Inburgering. Deze pilots zijn opgenomen in het huidige beleids- en actieplan. Het gaat hier om de pilot Brede intake en Plan Inburgering en Participatie en de pilot Duale trajecten. Voor elk pilotthema wordt een procesevaluatie uitgevoerd door een onderzoeksbureau. De procesevaluatie is gericht op de beschrijving van de werkwijze, de eerste resultaten, de evaluatie van de werking en het leren van de pilots. Naar verwachting wordt de evaluatie nog voor het zomerreces gepubliceerd. Over de evaluatie zullen we de raad vervolgens informeren.

5.1. Besluitvorming over het nieuwe actieplan dat in 2023 in werking treedt is een bevoegdheid van het college en de raad wordt hierover geïnformeerd.

In aanvulling op het huidige plan dat loopt tot en met 2022 en als bijlage aan het Beleidskader is toegevoegd wordt een nieuw actieplan opgesteld ingaande 01-01-2023. Zolang dit actieplan past binnen het voorliggende Beleidskader is het vaststellen van het plan een bevoegdheid van het college. Indien met de acties buiten de kaders van het vastgestelde beleid wordt gegaan of er onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de acties uit te gaan voeren wordt opnieuw besluitvorming voorgelegd aan de raad.

¹ De B1 route is een route voor taal en (vrijwilligers)werk. Inburgeringsplichtigen spreken en schrijven binnen maximaal 3 jaar de Nederlandse taal op niveau B1. Tegelijk kunnen zij participeren door middel van (vrijwilligers)werk.

De onderwijsroute is een route vooral voor jongeren die toe leidt naar onderwijs (mbo, hbo en wo).

De zelfredzaamheidsroute is een route voor inburgeringsplichtigen waarvoor route 1 en 2 niet haalbaar is.

Kanttekeningen en risico's

1.1. De ingangsdatum van de nieuwe Wet Inburgering is een streefdatum.

De Eerste Kamer stemde op 1 december 2020 unaniem in met de wet voor een nieuw inburgeringsstelsel. Aanvankelijk zou de wet op 1 juli 2021 ingaan. Eind 2020 heeft Minister Koolmees echter voorgesteld om de invoering met een half jaar door te schuiven naar 1 januari 2022. Het doorschuiven van de ingangsdatum van de nieuwe Wet Inburgering heeft mogelijk gevolgen voor de bekostiging van de uitvoeringskosten door het Rijk. Hierover zijn het ministerie van SZW en de VNG nog in gesprek.

Uit de analyse die het ministerie met betrokken partners heeft verricht blijkt dat een aantal knelpunten ook met de inwerkingsdatum van 1 januari 2022 ambitieus blijven. Daarnaast blijft corona en de ten gevolge daarvan getroffen maatregelen een risicofactor voor de planning en capaciteit van alle partijen.

1.2. De omvang van de doelgroep en de aantallen per leerroute is een inschatting.

De aantallen en de afkomst van de inburgeringsplichtigen fluctueert en is lastig aan de voorkant in te schatten. Zo zorgde de oorlog in Syrië voor een enorme vluchtelingenstroom in 2015. Eenmaal in Nederland aangekomen is de procedure ook niet altijd te voorspellen. Door achterstanden bij de IND hebben er het afgelopen jaar minder asielzoekers een status gekregen. De achterstanden worden dit jaar weggewerkt dat heeft gezorgd voor een verhoogde taakstelling. Door corona en de maatregelen is de huisvesting van statushouders in de gemeenten ook vertraagd. Wanneer er geen huizen beschikbaar zijn kan er ook niet gehuisvest worden.

De aantallen per leerroute is afhankelijk van onder andere het onderwijsverleden, de werkervaring en de leerbaarheid van de inburgeringsplichtigen. Het ministerie heeft een inschatting gemaakt van aantallen per leerroute op basis van de huidige inburgeringsplicht. Omdat het een nieuwe wet betreft met nieuwe leerroutes is het voor de gemeente lastig deze inschatting te vertalen in het inkoopproces.

Financiële, personele en juridische gevolgen

Financiële gevolgen

Vanuit het rijk ontvangt de gemeente voor de in- en uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering middelen via het gemeentefonds (integratie-uitkering Inburgering). Op basis van de mei- en decembercirculaire 2020 is in 2020 € 99.225 ontvangen en ontvangt de gemeente Weert in 2021 € 73.386, in 2022 € 163.102 en vanaf 2023 € 179.432. Het college heeft de uitvoeringsmiddelen bij besluit ingezet voor structurele formatie uitbreiding.

Vanuit het rijk gaat de gemeente na ingang van de nieuwe wet eveneens structureel middelen voor de inburgeringsvoorzieningen ontvangen via een specifieke uitkering (SPUK). Deze middelen zijn bedoeld voor de leerroutes, module Arbeidsmarkt en Participatie, maatschappelijke begeleiding, het Participatieverklaringstraject en de tolkvoorziening. De hoogte van de specifieke uitkering per gemeente is nog niet bekend.

De rijksmiddelen zouden volgens het ministerie toereikend moeten zijn. Voor het beleidskader gelden de beschikbare middelen voor invoering, uitvoering en inburgeringsvoorzieningen dan ook als kaderstellend. Mocht blijken dat de middelen ontoereikend zijn kan de reserve inburgering en participatie van niet-Westerse allochtonen worden aangewend binnen de door de raad vastgestelde doeleinden in de nota reserves en voorzieningen van november 2020.

Personele gevolgen

Het college heeft eerder ingestemd met de inzet van de uitvoeringsmiddelen die het rijk beschikbaar stelt voor uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering voor structurele formatie uitbreiding. Met inachtneming van dit besluit neemt inzet van de nieuwe Wet Inburgering plaats binnen de beschikbare reguliere formatie.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Uitvoering/evaluatie

Voordat uitvoering gegeven kan worden aan het nieuwe stelsel dat naar verwachting per 01-01-2022 in werking treedt wordt op basis van het beleidskader een inkoopstrategie vastgesteld door het college met betrekking tot de inkoop van de leerroutes, wordt een aanbestedingstraject uitgevoerd en worden andere onderdelen van het inburgeringstraject, zoals ontzorging, de participatiecomponent en de Module Arbeidsmarkt en Participatie verder uitgewerkt. De planning op hoofdlijnen is aan het beleidskader toegevoegd om per 01-01-2022 uitvoering te kunnen geven aan de nieuwe Wet Inburgering.

Communicatie/participatie

De invoering van de nieuwe Wet Inburgering heeft gevolgen voor de nieuwe inburgeraars in onze gemeente en voor de dienstverlening van onze eigen organisatie en verschillende ketenpartners. Daarom zijn bij de voorbereidingen vertegenwoordigers van de doelgroep betrokken, onze eigen uitvoering en ketenpartners zoals Punt Welzijn, team Nieuwkomers, inburgeringsaanbieders en Werk.Kom. Verder maakt het opstellen van materiaal voor voorlichting en communicatie onderdeel uit van de planning in het Beleidskader.

Overleg gevoerd met

Intern:

Nancy Peeters, afdelingshoofd, afdeling WIZ;
Ümugül Tasim, teamleider Participatie, afdeling WIZ;
Patricia Vos, businesscontroller, afdeling F&C;
Frank van Beeck, teamleider Zorg & Participatie, afdeling OCSW.

Extern:

Projectgroep Veranderopgave Inburgering (gemeenten Cranendonck, Nederweert, Weert, Werk.Kom);
Stuurgroep Veranderopgave Inburgering (gemeenten Cranendonck, Nederweert en Weert);
Henk Klootwijk, projectleider Veranderopgave Inburgering;
Participatieraad.

Bijlagen:

1. Concept Beleidskader Veranderopgave Inburgering;
2. Raadsvoorstel en raadsbesluit Beleidskader Veranderopgave Inburgering;
3. Tussentijdse stand van zaken kernactiviteiten beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022.

